

POHORELSKÝ HLÁSNÍK

***** Informačné noviny Obce Pohorelá; ročník XIX; MAREC 2023; - ZADARMO - *****

STOP ! VYPALOŤOVANÍU TRÁVY

Vypaľovanie porastov bylín, kríkov, alebo zakladať oheň v priestoroch

- **Za porušenie tohto zákazu Vám hrozí vysoká sankcia**
- **Môžete spôsobiť požiar nevyčísliteľných škôd**
- **Ničíte ekosystém a ovzdušie**

„Čas, ktorý budete venovať preventívnym opatreniam sa Vám určite opláti a následne ochráni zdravie a majetok Vás a Vašich blízkych.“

Medzi najčastejšie jaré aktivity patrí vypaľovanie suchej trávy a porastov, i napriek sústavnému zdôrazňovaniu o škodlivosti a nebezpečnosti tohto protiprávneho konania. V dôsledku toho každoročne narastá počet požiarov aj výška spôsobených škôd.

Vypaľovaním trávy a porastov sa odkrýva povrchová vrstva pôdy a urýchľuje sa erózia. Vypaľovanie tiež narušuje vývojové štádiá mnohých drobných živočíchov. Najčastejšími príčinami vzniku požiarov v jarom období sú: nedbanlivosť, zakladanie ohňov v prírode, hra detí so zápalkami, odhodenie ohorku cigarety, úmyselné podpaľčstvo, no prím hrá úmyselné vypaľovanie porastov tráv a kríkov.

Fyzickej osobe ktorá vypaľuje porasty hrozí v zmysle § 61, zákona NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov sankcia vo výške až 331 € a v blokovom konaní do výšky 100 €. Ak požiar spôsobí vyššie materiálne škody, zranenie či úmrtie, môže byť vinník trestne stíhaný za všeobecné ohrozenie. Právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi je možné za vypaľovanie porastov bylín, kríkov a stromov uložiť pokutu v zmysle § 59 ods. 2 písm. j) zákona NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom až do výšky 16 596 €.

Nemali by sme byť ľahostajní k daniu okolo nás a ak ste sa stali svedkom nedovoleného vypaľovania porastov, je potrebné to ohlásiť na ohlasovňu požiarov (t. č. 112, 150, 158). Ak pri vypaľovaní už došlo k rozšíreniu požiaru, pokúste sa ho v počiatočnom štádiu, ak je to možné, uhasiť dostupnými prostriedkami (haluz, lopata, mokrá vrecovina a pod.). Dbajte na to, aby ste mali zabezpečenú únikovú cestu. Často sa dá požiar takto zlikvidovať už v jeho zárodku. Pozor na zadymenie priestoru! Chrňte si tvár vlhkou šatkou, vreckovkou alebo tričkom a čo najskôr opustite takýto priestor.

Veríme, že týmito informáciami si získame Vašu podporu a podarí sa nám spoločne uchrániť prírodu pred zbytočnými stratami. Len spoločné úsilie, opatnosť a ostražitosť nám pomôže preklenúť toto obdobie zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov bez veľkých morálnych a finančných strát.

Spaľovanie nie je jediný spôsob, ako sa zbaviť biologického odpadu, je možné zbaviť sa ho napr. kompostovaním, ukladaním do špeciálnych kontajnerov alebo do zberných dvorov, čím zamedzíme vzniku nežiaducich požiarov.

Vypaľovanie porastov bylín, kríkov a stromov podľa § 8 písm. a) a § 14 ods. 2 písm. b) zákona NR SR č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov sa z a k a z u j e .

SENIORI, POZOR

*nestaňte sa obeťou zlodějov a podvodníkov
pri komunikácii s cudzími osobami BUĎTE OPATRŇÍ.*

Polícia opakovane zaznamenáva trestnú činnosť páchanú na senioroch. Osoby vyššieho veku sa pre svoju dôverčivosť a nepoučiteľnosť stávajú často obeťami podvodov a krádeží. Podvodníci sa skrývajú v osobách, ktoré sa na seniorov obracajú s naliehavou prosbou o finančnú pomoc. Kontaktujú ich telefonicky, oslovujú ich na ulici alebo navštevujú priamo v príbytkoch. Predstavujú sa ako príbuzní, lekári, zamestnanci sociálnych a obecných úradov alebo pracovníci elektrární, plynární či iných spoločností. Často vystupujú ako predajcovia rôzneho tovaru.

POLÍCIA RADÍ SENIOROM:

1. Ak Vás kontaktuje telefonicky osoba, ktorá sa vydáva za vášho príbuzného a žiada finančnú pomoc, obratom si overte skutočnosti, ktoré uvádza.
2. Nepožičiavajte peniaze cudzím osobám.
3. Nikdy nesaďte cudzím osobám do ich auta aj keď pôsobia dôveryhodne.
4. Nerozmieňajte (nevýdávajte) peniaze cudzím osobám, ak tvrdia, že majú bankovku vyššej nominálnej hodnoty.
5. Zdržte sa takého konania, ktoré by mohlo cudziemu človeku napovedať, kde máte uložené svoje úspory alebo cennosti.
6. Nikdy nedávajte peniaze osobe, ktorú nepoznate, ani keď vám tvrdí, že ich súrne potrebuje pre pomoc inému, napr. na operáciu a sľubuje, že peniaze čoskoro vráti.
7. Cez telefón nikdy neposkytujte osobné údaje, ani údaje o finančných či rodinných pomeroch.
8. Osoby vykonávajúce odpočty vody, plynu či elektriny sú povinné preukázať sa poverením spoločnosti na výkon odpočtov a na požiadanie aj občianskym preukazom. Neverte osobám, ktoré tvrdia, že vám prišli vyúčtovať preplatok či nedoplatok.
9. Neverte osobám, ktoré tvrdia, že ste sa stali výhercom a prišli vám vyplatiť výhru. Žiadna spoločnosť nevypláca peňažné výhry v hotovosti prostredníctvom svojich zamestnancov či iných osôb.
10. Cudzíe osoby nikdy nevpúšťajte do svojho príbytku a nezostávajú s nimi osamote.

V prípade, že cudzie osoby na vás vyvíjajú nátlak alebo máte pocit ohrozenia, **kontaktujte POLÍCIU** na t.č. 158 alebo **linku tiesňového volania 112**.

ZÁPIS DETÍ DO 1. ROČNÍKA

Slávnostný zápis detí do prvého ročníka ZŠ pre školský rok 2023/2024 sa uskutoční **12. apríla 2023 o 15:00 hod.** v priestoroch školskej jedálne ZŠ s MŠ Pohorelá. Zápisu sa zúčastnia deti v sprievode rodiča (zákonného zástupcu).

Rodič dieťaťa (zákonný zástupca) je povinný prihlásiť svoje dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole, ak dieťa k 31.08.2023 dosiahne fyzický vek 6 rokov (deti narodené od 01.09.2016 do 31.08.2017) alebo pokračuje v plnení predprimárneho vzdelávania v MŠ a splní školskú zrelosť, trvalý pobyt dieťaťa je v obvode obcí Pohorelá a Val'kovňa.

ZŠ s MŠ Pohorelá

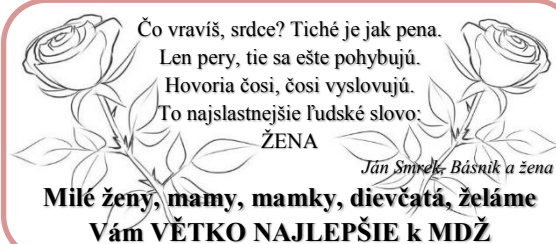

Mgr. Jozef Šajša
riaditeľ ZŠ s MŠ Pohorelá

PODUJATIA

VEĽKONOČNÝ RAPID ŠACH

1. – 8. apríla 2023

Čo vravíš, srdce? Tiché je jak pena.
Len pery, tie sa ešte pohybujú.
Hovoria čosi, čosi vyslovujú.
To najslastnejšie ľudské slovo:
ŽENA

Ján Smrek, Básnik a žena

Milé ženy, mamy, mamky, dievčatá, želáme
Vám VĚTKO NAJLEPŠIE k MDŽ

Dobrovoľný hasičský zbor Pohorelá

pozýva všetkých svojich členov na

Výročnú členskú schôdzu,

ktorá sa uskutoční

v sobotu, 18. marca 2023 o 17:00 hod.

v priestoroch Hasičskej zbrojnice v Pohorelej.

Svoju účasť potvrdte telefonátom alebo SMS správou na t.č.
0904 990 614

ÚSPECHY ŽIAKOV ZŠ S MŠ POHORELÁ

ŠALIANSKY MATKO

ZŠ s MŠ Pohorelá

Mesto Šaľa, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Matica slovenská, Literárne informačné centrum a vydavateľ časopisu Slniečko zorganizovali 28. ročník súťaže v prednese slovenskej povesti „Šalianský Matko“. Táto súťaž upevňuje záujem žiakov o literatúru a národnú kultúru, všestranne rozvíja a podporuje záujem žiakov o umelecký prednes, prispieva k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času žiakov. Zároveň podporuje ich súťaživosť, napomáha rozvíjať talent, nadanie, vytvára trvalý vzťah k literatúre a umeleckému prednesu.

Súťaž s povestou od ľudovoľného autora sa mohli zúčastniť žiaci 2. – 7. ročníka. Za pomoci svojich pedagógov sa naučili technike prednesu, vytvoril sa priestor na rozvoj ich tvorivých schopností a nadväzovali kontakty a blízke vzťahy s tvorbou J. C. Hronského a ďalších tvorcov povestí. Našu školu v okrese kole reprezentovali:

Bianka Boháčová (4.A) získala v II. kategórii 2. miesto,
Boris Vasil (7.A) si v III. kategórii vybojoval 3. miesto.

TECHNICKÁ OLYMPIÁDA – KRAJSKÉ KOLO

V utorok, 7. februára 2023 sa výhercovia okresného kola Jozef Šajša (IX. A) a Daniel Boháč (VIII. A) zúčastnili krajského kola Technickej olympiády. Organizátorom bola ZŠ J. G. Tajovského v Banskej Bystrici spolu so svojím Centrom techniky CETECH. Súťažili v „A“ kategórii spolu s ďalšími jedenástimi dvojicami z celého kraja. Súťaž pozostávala z dvoch častí. V teoretickej časti každý samostatne vyplňal test a v praktickej spolu vo dvojici vyrábali v dielni košík z dreva. Výsledky oboch sa napokon spočítali a naša dvojica obsadila 5. miesto.

DEJEPISNÁ OLYMPIÁDA

„Historia magistra vitae“

Vývoj techniky a technológie od staroveku dodnes, prepojenie slovenských a svetových dejín v oblasti vedy a techniky. Osvietenský absolutizmus Márie Terézie a Jozefa II., Na ceste k moderným národom, Moderný slovenský národ. Práve tieto udalosti boli súčasťou okresného kola Dejepisnej olympiády, ktorého sa 8. februára 2023 zúčastnila naša žiacka Alžbeta Bodnáríková z VIII. A triedy. Úvodné témy však neboli jediné, ktoré si žiacka musela naštudovať. Hlbšie sa pozrela aj na historické udalosti v našom regióne. Témy úloh boli naozaj rozmanité a rozsiahle. Napriek tomu sa Alžbeta Bodnáríková stala víťazkou okresného kola Dejepisnej olympiády v kategórii D (žiaci 8. ročníka ZŠ a 3. ročníka OG).

Uznesenia Obecného zastupiteľstva Pohorelej zo zasadnutia konaného dňa 10.02.2023

Uznesenie č. 1/2023: Obecné zastupiteľstvo v Pohorelej A. SCHVAEUEJ: 1. program zasadnutia obecného zastupiteľstva;

Uznesenie č. 2/2023: Obecné zastupiteľstvo v Pohorelej A. URČUJE: 1. zapisovateľku: Anna Syčová; 2. overovateľov zápisnice v zložení: Ing. Anna Pravotiaková, Ing. Marek Syč, PhD.

B. SCHVAEUEJ: 1. návrhovú komisiu v zložení: Ing. Ján Syč, Miroslav Malecký, Jozef Maťuš

Uznesenie č. 3/2023: Obecné zastupiteľstvo v Pohorelej A. SCHVAEUEJ: 1. zmenu rozpočtu č. OZ01/2023.

Uznesenie č. 4/2023: Obecné zastupiteľstvo Pohorelej A. BERIE NA VEDOMIE: 1. Správu o kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky obce Pohorelá za rok 2022.

Uznesenie č. 5/2023: Obecné zastupiteľstvo v Pohorelej A. SCHVAEUEJ: 1. Plán kontrolnej činnosti hlavnej kontrolórky obce Pohorelá na 1. polrok 2023.

Uznesenie č. 6/2023: Obecné zastupiteľstvo v Pohorelej A. UZNÁŠA SA: V zmysle § 11 ods. 4 písm. g) Zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov na Všeobecne záväznom nariadení obce Pohorelá č. 1/2023 o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach zriadených obcou Pohorelá a niektorých ďalších podmienkach prevádzky škôl a školských zariadení.

Uznesenie č. 7/2023: Obecné zastupiteľstvo v Pohorelej A. UZNÁŠA SA: V zmysle § 11 ods. 4 písm. g) Zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov na Všeobecne záväznom nariadení obce Pohorelá č. 2/2023 Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce Pohorelá.

Uznesenie č. 8/2023: Obecné zastupiteľstvo v Pohorelej A. BERIE NA VEDOMIE: 1. informácie starostky obce.

INEKO

INŠTITÚT PRE EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE REFORMY

Na základe hodnotenia výsledkov žiakov sa ZŠ s MŠ Pohorelá umiestnila na 1. mieste v rámci okresu Brezno v rebríčku hodnotenia škôl INEKO, ktorý môže byť pomocným, užitočným ukazovateľom pri výbere školy. V rámci Banskobystrického kraja bola v TOP 30 škôl, kde sa opäť žiadna iná škola z okresu Brezno neumiestnila. Navštevujú ju žiaci, ktorí dosahujú výborné výsledky v celonárodných testoch, sú úspešní v predmetových olympiádach a medzinárodných projektoch. V našej škole pracuje veľa odborníkov, ktorí berú svoju prácu ako poslanie a záležitosť im na kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu. Pri hodnotení základných škôl vstupujú do výpočtu celkového hodnotenia školy ukazovatele z oblastí „Testovanie5“, „Testovanie 9“ a „Mimoriadne výsledky“.

PRENÁJOM PRIESTOROV BÝVÁLEHO MH

Obec Pohorelá ponúka na prenájom priestory (možnosť prenájmu aj časti priestorov) bývalého Miestneho hospodárstva na ulici Kpt. Nálepku 150/97. Priestory sú vhodné skôr na skladovanie, no je možné využiť ich aj na rôzne podnikateľské aktivity. V minulosti bola časť využívaná na prevádzkovanie autoservisu, na poschodí je možnosť zriadenia kancelárií.

Objekt je napojený na miestny vodovod a kanalizáciu, v časti budovy je vykurovanie riešené formou ústredného kúrenia, ktoré je možné napojiť na pec na tuhé palivo, plyn, elektrinu.

Parcela má rozlohu 936 m².

V prípade vážneho záujmu možná obhliadka priestorov.

PROTEST PRED NÁRODNOU RADOU SR

Združenie miest a obcí Slovenska zorganizovalo na 22.02.2023 Protest pred Národnou radou Slovenskej republiky, zúčastnili sa ho aj zamestnanci OÚ Pohorelá, kde boli prednesené nasledovné požiadavky samospráv: kompenzácia energií, poukázanie nevyčerpaných finančných prostriedkov, bezodkladné dofinancovanie originálnych kompetencií na úseku školstva, dofinancovanie výpadku príjmov po zavedení daňového bonusu, aktivácia samostatnej kompenzačnej schémy na dodávky tepla, garancia kompenzácie na 12 mesiacov, zastavenie prijímania legislatívy destabilizujúcej samosprávy.

„NOHEJBALOVÝ TURNAJ 2023 - HELPA“

Pohorelská nohejbalová reprezentácia sa dňa 4. februára 2023 zúčastnila Nohejbalového turnaja v Helpe. V konkurencii 11 tímov obsadilo pohorelské družstvo v zložení Michal Tlučák, Jozef Kanoš, Marek Buvala a Ján Tlučák pekné 4. miesto. Michal Tlučák zároveň získal cenu pre najlepšieho nahrávača turnaja.

„O PUTOVNÝ POHÁR STAROSTKY OBCE POHORELÁ“

V sobotu 11. februára 2023 sa v telocvični ZŠ s MŠ Pohorelá uskutočnil v poradí už 28. ročník volejbalového turnaja horehronských obcí „O putovný pohár starostky obce Pohorelá“ pri príležitosti 78. výročia oslobodenia obce. Pozvanie tento rok prijali Závadka nad Hronom a Braváčovo, Pohorelú reprezentovali až dve družstvá Pohorelá „A“ a Pohorelá „B“. 1. miesto obsadila Závadka nad Hronom, 2. miesto: Pohorelá „A“, 3. miesto patrí súťažiacim z Braváčova a na 4. mieste sa umiestnila Pohorelá „B“. Rozdávali sa aj individuálne ceny. Najlepším nahrávačom sa stal MUDr. Slavomír Pôbiš (Braváčovo), najlepší smečiar: Patrik Hrablay (Závadka nad Hronom) a za najužitočnejšieho hráča turnaja bol vyhlásený Marek Buvala (Pohorelá „A“). Gratulujeme!

Turnaj podporili – Obec Pohorelá, Radegast, HK Jatka, OPORTA Pohorelá a ZŠ s MŠ Pohorelá, veľká vďaka patrí aj Petrovi Pletkovi, ktorý pripravil skvelý guláš a cukrárke Emílii Tlučákovskej, ktorá sa postarala o sladkú bodku na záver.

Poslanci Obecného zastupiteľstva rozhodli o rekonštrukcii starého hokejového ihriska na novú modernú viacúčelovú plochu s možnosťou využitia aj v letných mesiacoch na tenis, hokejbal, korčuľovanie na kolieskových korčuľoch, detské dopravné ihrisko,

Prvým krokom je zakúpenie polyetylénových viacgeneračných mantinelov. Následne je plánované vybudovanie viacúčelového podlažia v režii Obecného úradu a to zapojením technických pracovníkov Obecného úradu, v spolupráci s miestnymi podnikateľmi a dobrovoľníkmi.

Predbežná cena obstaraných zánovných mantinelov z polyetylénových dosiek s pozinkovanou kovovou konštrukciou je 9900,-€, čo je v porovnaní s novými len zlomkom investície. V blízkej dobe by bola aj tak nevyhnutná výmena aktuálnych mantinelov, ktoré dosluhujú.

Do budúcnosti sa taktiež plánuje dokúpiť skladací sezónny chladiaci systém s krátkodobým využitím chladenia v prípade teplôt ovzdušia do max. +6°C. Financie na tento projekt plánujeme získať od oslovených podnikateľských subjektov, pre ktorých bude motiváciou možnosť zviditeľnenia sa prostredníctvom reklamy na mantineloch. V neposlednom rade bude snaha získať podporu z fondov EÚ ako aj iných nenávratných pôžičiek ministerstiev, Slovenského hokejového zväzu, formou poukázania 2% dane z príjmov získaných cez neziskové organizácie, či dobrovoľnými zbierkami.

VÝKUP PAPIERA A OLEJA – 16. – 17.03.2023

brantner
green solutions

Firma Brantner uskutoční v dňoch 16.03.2023 (štvrtok) a 17.03.2023 (piatok) v našej obci **výkup papiera** (noviny, časopisy, knihy bez textilnej väzby, kartóny) výmenou za hygienické potreby. Je potrebné, aby bol zber zviazaný, kartón a papier musí byť zviazaný osobitne. Zároveň sa uskutoční aj **výkup oleja** (použitý olej a tuky z domácností). Mobilný zber od domu k domu!

VÝZVA PRE NEPLATIČOV MIESTNYCH DANÍ, TKO A STOČNÉHO

Obec Pohorelá ako správca dane v zmysle § 52 ods. 2 písm. a) Zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyzýva občanov, ktorí nemajú vyrovnané záväzky voči obci z predchádzajúcich rokov – vyrubené miestne dane, poplatky za odvoz tuhého komunálneho odpadu, stočné, aby tak urobili v čo najkratšom termíne (do 2 mesiacov), inak obec pristúpi k zverejneniu dlžníkov v miestnych novinách, na úradnej tabuli obce a taktiež na sociálnych sieťach. Zverejnení budú daňoví dlžníci podľa stavu k 31.12.2022, u ktorých úhrnná výška daňových nedoplatkov presiahla u právnickej osoby 1.600 €, u fyzickej osoby 160 €. Pred postupovaním na exekučné konanie je možné nedoplatok zaplatiť **do pokladne Obecného úradu alebo bezhotovostným prevodom na účet obce SK18 5600 0000 0020 0063 6016**.

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

JUBILANTI

91 rokov

Anna Tlučáková, Clementisova 808

Juliana Tlučáková, Orlová 638

86 rokov

Mária Gáborová, Pohorelská Maša 5

85 rokov

Mária Uriášová, Clementisova 734

83 rokov

Mária Poláková, Hviezdoslavova 63

82 rokov

Júlia Buvalová, Orlová 615

80 rokov

Anastázia Čellárová, Pohorelská Maša 12

Pavol Rosiar, Pohorelská Maša 10

75 rokov

Eva Adameková, Pohorelská Maša 10

Jozef Putnok, Partizánska 528

Božena Rosiarová, Pohorelská Maša 10

70 rokov

Matej Gálik, Partizánska 547

Helena Hráčková, Orlová 605

Mária Syčová, Clementisova 759

Mária Syčová, Partizánska 552

65 rokov

Ján Gálik, Jánošíkova 492

Jozef Krešák, Orlová 570

Jozef Malecký, Kpt. Nálepku 70

60 rokov

PaedDr. Mgr. Helena Barkáčová, Poh. Maša 82

Darina Bugajdová, Partizánska 521

Juraj Fillo, M. R. Štefánika 699

Mária Gandžalová, Jánošíkova 412

NOVORODENCI

Jakub Kliment, Orlová 577

MLADOMANŽELIA

Mgr. Mária Pletková, Za Vršok 221

Mgr. Ladislav Cseri, Vinica

ZOSNULÍ

Mária Krupová, 75 r.

Termíny zberu plastov

21.03. 18.04.

Zbierajú sa **len ŽLTÉ** plné a zaviazané **vecia**.

Plasty sa zbierajú každý štvrtý utorok.

Nezabudnite plastové fľaše a plechovky stlačiť, aby sa zmenšil ich objem!

Termíny zberu netriedeného komunálneho odpadu

22.03. 05.04. 19.04.

Žiadame občanov, aby si **nádoby** vyložili **pred brány už deň vopred!** Zbiera sa od 7:00 hod.! Komunálny odpad sa zbiera každú druhú stredu.

OSÍDLĽOVANIE HOREHRONIA

Horehronie tvorilo severnú hranicu Muránskeho panstva. Pre hradných pánov na Muránskom zámku to bolo veľmi zaujímavé a atraktívne prírodné prostredie. Nedostupné rozsiahle smrekové lesy plné divjé zveri, nad ktorými sa ťahla oblasť kosodreviny, prechádzajúc do holín, kde vo veľkej miere prevládali skaliská, skalné bralá a nad nimi dominoval majestátny masív Kráľovej hole. Táto oblasť Horehronia sa volala Čierny les, siahla až na Spiš, do dnešného územia dediny Vernár. Ležala na hraniciach Zvolenskej, Spišskej a Liptovskej stolice.

Prvá písomná zmienka o kolonizácii tohto územia je z roku 1321, kedy synovia palatína Rolanda uzavreli dohodu so šoltýsmi o kolonizácii „Čierneho lesa“ Muránskeho hradu. Prvé osídlenie na tomto území začína založením obce Vernár. Prvá písomná zmienka je z roku 1295, hovorí o založení obce na nemeckom zákupnom práve. Zakladateľom bol Verner, syn zo Žakoviec, ktorého rodina Gôrgeyovcov poverila na základe tzv. „Šoltskej dohody“ vybudovať osadu. Od 16. storočia obec patrila pod Muránske panstvo. Takto sa priblížila kolonizácia Čierneho lesa cez Vernár na územie Muránskeho panstva.

Do roku 1271 územie Muránskeho panstva bolo stále v rukách kráľa. Hrad Muráň mal okrem útočiska pred nebezpečenstvom plniť aj strážnu funkciu. Bol postavený nad hlavnou cestou z Gemera do Spiša a Zvolena. Strážil aj kráľovské lovisko, Zvolenský les. V dobových prameňoch sa uvádza, že v okolí Hrona a Muráňa žili na území kráľa hradní ľudia, povinní poskytovať poľovnícke služby, takže už aj v tej dobe mohlo ísť o určité malé osídlenie tohto územia. Roku 1427 sa už spomínajú tri dediny: Vernár, Telgárt a Polomka. Ďalšia etapa osídľovania tohto územia prebieha v polovici 16. storočia, kedy vypukli boje medzi krymskými Tatármi a kozákmi ruského cára. Zasišli aj poľsko-litovské územie a hrozne spustošili mnohé rusínske a poľské osady v poľskej Haliči. Veľa pastierskych rodín Rusínov toto územie opustilo a hľúbe sa aj so svojimi stádami vydali po karpatských hrebeňoch na západ. Okolo roku 1590 zrejme prišli aj na hrad Muráň. Usadili sa aj v časti Horehronia a vznikla obec Šumiac, jednalo sa o valaskú kolonizáciu. V tomto období mohli sa utvárať osídlenia aj na ďalších lokalitách Horehronia, mohlo ísť o menšie osady, ktoré ale nemali štatút dediny (bez richtára alebo vtedy šoltýsa), takže nie sú v tej dobe pomenované ako samostatné názvy dedín a patrili pod tie už jestvujúce. Ďalšie obce vznikajú v 17. storočí, kedy význam gemerského Horehronia značne vzrástol vzhľadom na možnosti hospodárskeho a fyzického poľského potenciálu tohto územia.

Z hľadiska materiálnej kultúry vytvárala sa miešaním, najmä na prechode zo 16. do 17. stor., svojrázna horehronská „valaská“ kultúra, pretože sa tu stretali na jednej strane Slováci zo stredného a východného Slovenska, ale aj poľský a ukrajinský element s nepatrnými prímiesami osadníkov maďarského i nemeckého pôvodu. V oblasti duchovnej kultúry hralo významnú úlohu náboženstvo.

Feudálna vrchnosť sa nestarala len o zvyšovanie svojich príjmov z nadpráce poddaných, či už sa to dialo podporovaním osídľovania alebo i priamo zvyšovaním vykorisťovania poddaných, ale súčasne dbala aj o cirkevné inštitúcie, ktoré mali napomáhať držať ľud v poslušnosti. Prvé správy o organizovaní evanjelickej cirkvi na Horehroní pochádzajú z konca 16. stor. V tejto dobe stál v Polomke už drevený kostol s patričným inventárom a okrem neho Šumiačanom, Telgárčanom i Vernárčanom povolili mať vlastný cintorín. Spočiatku sa o celé Horehronie staral len farár v Polomke a onedlho muránske cirkevné bratstvo so súhlasom zemepána schválilo i vytvorenie fary v Šumiaci, ku ktorej patrili Vernár a Telgárt, neskoršie i Pohorelá, kým ku Polomke patrila Heľpa a od r. 1611 i Závadka. Keď koncom storočia bola Polomka ustanovená za faru pre celé Horehronie patriace k Muráňu, v ostatných obciach bolo určené iba miesto pre cintoríny. Väčšina obyvateľstva sa hlásila k luteránskej reformácii, pričom ľud zachovával mnohé predreformačné cirkevné i svetské zvyky, ktoré sa evanjelickí duchovní snažili vyničiť. Preto r. 1594 ustanovilo bratstvo evanjelického duchovenstva na muránskom panstve zásady, podľa ktorých sa mali tieto zvyky pod trestom odstrániť. Pri vytváraní cirkevnej organizácie na Horehroní hralo istú úlohu i pravoslávie, ktorého príslušníci viac-menej odmietali bohoslužby i vysluhovanie ceremónii pri krstoch, sobášoch a najmä pri pohreboch.

V 17. i v 18. stor. pohyb obyvateľstva je naďalej živý, čo sa prejavuje v tom, že časť Horehroncov hľadá živobytie na územiach, ktoré ostali ľudoprázdne po Turkoch a na druhej strane na Horehroní nachádzajú po celú 18. stor. živobytie skupinky schudobnených roľníkov zo severného poľsko-slovenského pohraničia.

- Karol Pletka-

V o v í r e č a s u . . .

Ročník 1948, tohtoroční 75-nici

r. 1953

Pohorelský hlásnik – informačné noviny Obce Pohorelá; reg.č. OÚ-OMT/1/95; číslo 2023/03, ročník XIX., - NEPREDAJNÉ

Adresa redakcie: Školská 349/6, 976 69 Pohorelá; 048/6196102, peter.siman@pohorela.sk, www.pohorela.sk. Uzavierka: 10. dňa, vychádza okolo 15. dňa v mesiaci.

Za obsahovú a gramatickú správnosť zodpovedajú autori článkov. Grafická úprava a autor neoznačených článkov: OÚ Pohorelá. Vydáva: Obecný úrad v Pohoreleji;

Zapožičané fotografie a dokumenty VRACIAME. Fotografie zverejňujeme postupne.